

Ժ.02.02 - ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՎ ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ԼԵԶՎԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Լեզուն որպես լեզվաբանության առարկա: Լեզվի գործառնությունները:
2. Լեզուն որպես համակարգ: Լեզվի ներքին կառուցվածքը: Լեզվի մակարդակները և նրա հիմնական միավորները:
3. Լեզու և մտածողություն: Ճանաչողական մոտեցումը ժամանակակից լեզվաբանության մեջ:
4. Լեզվի հասարակական բնույթը: Լեզու և հասարակություն: Լեզու և հաղորդակցություն: Հաղորդակցման նպատակների արտացոլումը լեզվում: Լեզու և մշակույթ: Լեզու և անհատականություն:
5. Լեզվի զարգացման փուլերը: Լեզվի ծագման խնդիրը: Լեզուների բազմազանության խնդիրը:
6. Լեզվաբանական գիտակարգեր: Լեզվաբանությունը և հարակից գիտությունները:
7. Ընդհանուր հնչյունաբանության տեղը լեզվաբանական գիտակարգերում. դրա առարկան և խնդիրները: Լեզվի հնչյունային նկարագրման արտաբերական հիմունքները: Լեզվի հնչյունային նկարագրման ախուստիկ հիմունքները: Հանդիմանուր հնչյունային դասակարգումները:
8. Կարևորագույն հնչույթային հասկացությունները և դրանց մեկնաբանումը տարբեր հնչույթաբանական դպրոցներում:
9. Հատույթային հնչյունային միջոցները, դրանց գործառնությունները:
10. Հնչյունային համալիրների տեսակները և դրանց հարաբերությունը: Վերհատույթային հնչյունական միջոցները, դրանց գործառնությունները և հնչյունային միավորները:
11. Խոսքի հնչյունային վերլուծության մեթոդները՝ բախումային հասկացություններ, հնչույթային դասեր:
12. Ձևույթի հասկացությունը: Ձևույթների դասակարգումը: Ձևույթ և բառածև: Հնչաբառ:
13. Քերականական իմաստների արտահայտման միջոցները աշխարհի լեզուներում: Քերականական իմաստի և քերականական կարգի հասկացությունները: Քերականական կարգերի ընդհանուր դասակարգումը:
14. Բառափոխություն և բառակազմություն: Ձև, բառույթ, հարացույց:
15. Գոյականի հիմնական քերականական կարգերը լեզուներում:
16. Բայի հիմնական քերականական կարգերը լեզուներում:
17. Լեզուների ձևաբանական տիպաբանություն (պատմական ակնարկ և արդի խնդիրներ):
18. Շարահյուսության տեղը լեզվի նկարագրման տեսության մեջ: Շարահյուսություն և ձևաբանություն, շարահյուսություն և իմաստաբանություն (իմաստաբանական շարահյուսություն): Շարահյուսության հիմնական միավորները:
19. Խոսույթ (կապակցված խոսք):
20. Պրոպոզիցիայի ստորոգական - փաստարկային կառուցվածքը:
21. Նախադասության շարահյուսական վերլուծություն:
22. Ասույթի հաղորդակցական կառուցվածքը:
23. Նախադասության տիպաբանություն:
24. Սերող քերականության միավորները: Մինիմալիստական տեսություն:
25. «Իմաստ» հասկացության տարբեր ըմբռնումները: «Իմաստ» հասկացությունը լեզվական նշանի տարբեր կադապարներում:

26. Բառիմաստային մակարդակի համակարգված կառուցվածքը: Բառիմաստային դաշտը և դրա միավորների հարաբերակցությունը:
27. Իմաստի բաղադրիչային վերլուծություն. ընդհանուր սկզբունքներ, զարգացման փուլեր և կոնկրետ մեթոդների կիրառման օրինակներ:
28. Ժամանակակից պատկերացումներ աշխարհի լեզուների ծագումնաբանական պատկերացումների մասին: Հիմնական լեզվաընտանիքներ:
29. Փիջին-կրեոլ լեզուների ծագումը, տարածումը, գործառնական հիմնական առանձնահատկությունները:
30. Լեզվական տարածքի ընդհանուր բնութագիրը. հիմնական ծագումնաբանական խմբեր, լեզուների հիմնական տիպաբանական առանձնահատկությունները:
31. Պատմահամեմատական լեզվաբանության առարկան, լեզուների «ծագումնաբանական ծառի տեսությունը, ալիքների տեսությունը»: «Նախալեզվի» հասկացությունը: Վերականգնման մեթոդներ (արտաֆին և ներֆին վերականգնում): Բառային վերականգնում: Լեզվաբանական հնէաբանություն: Լեզվաբանական վերականգնման դերը:
32. Ստուգաբանության հիմնական խնդիրները: Ստուգաբանական բառարաններ:
33. Լեզուների ծագումնաբանական դասակարգման սկզբունքները: Ծագումնաբանական դասակարգման ավանդական մեթոդները: Լեզվական ընտանիք, լեզվական միություն:
34. Պատմահամեմատական լեզվաբանության վիճակագրական մեթոդները:
35. Պատմահամեմատական լեզվաբանության դերը լեզվաբանության մեջ: Բառային վիճակագրություն և լեզվաժամանակագրություն: Լեզուների հեռավոր ցեղակցության խնդիրը պատմահամեմատական լեզվաբանության մեջ: Վերականգնման և զուգահեռականության ավանդական մեթոդների կիրառումը վաղ նախալեզվական իրավիճակներում:
36. Հնդեվրոպական նախահայրենիք, հնդեվրոպերենի հյուղավորումը (տարամիտումը): Հնդեվրոպական հիմնական լեզվախմբերի ընդհանուր բնութագիրը:
37. Հայոց լեզվի համեմատական ուսումնասիրության առաջին փորձերը: Հայերենը որպես հնդեվրոպական լեզու, հայերենի դիրքը հնդեվրոպական լեզուների շրջանում, հայերենի՝ որպես իրանական լեզու լինելու վարկածը. հայերենի հնդեվրոպական առանձին լեզվաճյուղ լինելու տեսությունը (Հ. Հյուբշման): Հայերենի հիմնական և կողմնակի հնդեվրոպական շերտերի վարկածը:
38. Տիպաբանության առարկան և տեղը: Մասնավոր և ընդհանուր տիպաբանություն: Լեզվական տիպի հասկացությունը: Տիպաբանությունը և ընդհանրությունները: Իմպլիկատիվ ընդհանրություններ: Ֆրենկվենտալիաներ: Նախատիպերը տիպաբանության մեջ:
39. Լեզվական կառուցվածքի պատճառաբանվածությունը (նպատակայնությունը): Լեզվական ձևի պատկերանշանայնության սկզբունքները:
40. Քերականացումը և ապաֆերականացումը լեզվի զարգացման ընթացքում:
41. Տիպաբանության տեսակները՝ ձևաբանական, շարահյուսական, կառուցվածքային, իմաստային, ձևական: Տարածամասնայն տիպաբանություն:
42. Լեզվական փոխառությունների ուղղությունները:
43. Լեզվի մասին ուսմունքի ծագումը: Լեզվաբանական ավանդույթներ:
44. Ունիվերսալ (ընդհանրական) ֆերականություններ:

45. Պատմահամեմատական լեզվաբանության ձևավորումը: Վ.Ֆոն Հումբոլդտը և տիպաբանության ձևավորումը: Տիպաբանության կազմավորման հիմնական փուլերը:
46. Հնգեբանական ուղղությունը լեզվաբանության մեջ: Երիտֆերականներ և երիտֆերականություն:
47. Կատուցվածքային լեզվաբանության հիմնական ուղղությունները 20-րդ դարում: Ֆունկցիոնալիզմը լեզվաբանության պատմության մեջ:
48. Լեզվի նկարագրության ձևային մեթոդների զարգացումը լեզվաբանության պատմության մեջ փաղնջական ժամանակներից մինչև մեր օրերը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Հ. Անադյան, Հայոց լեզվի պատմություն, հ. 1, 2, Ե., 1940-51:
2. Հ. Անադյան, Լիակատար ֆերականություն հայոց լեզվի, 1-6, 1953-71:
3. Գ. Ջահուկյան, Լեզվաբանության պատմություն, հ. 1-2, Ե., 1960, 1962:
4. Գ. Ջահուկյան, Հայոց լեզվի պատմություն. նախագրային ժամանակաշրջան, Ե., 1982:
5. Էդ. Աղայան, Լեզվաբանության հիմունքներ, Ե., 2009.
6. Է. Արայան, Լեզուների ձևաբանական տիպաբանության առարկան և անհատական լեզվական ձևի բացահայտման խնդիրը, Բանբեր, 2, 1988:
7. Յու. Գաբրիելյան, Հայերենի համեմատական ֆերականություն, ԵՊՀ, Ե., 2002:
8. Կ.Շ.Աբրահամյան “Լեզվաբանական ուսմունքների պատմություն”, Լինգվա, Ե., 2009:
9. Ֆ. դե Սոսյուր , Հնդկաևուր լեզվաբանության դասընթաց, Ե., 2008:
10. Г.Б.Джаукян.Общее и армянское языкознание. Ереван, 1980. (СД)
11. Ю.А.Левицкий, Н.В.Боронникова. История лингвистических учений. М.,Высшая школа, 2005.
12. В.М.Алпатов. История лингвистических учений. М.,”Языки славянской культуры”, 2005.
13. В. А. Звегинцев. История языкознания XIX и XX веков в очерках и извлечениях. М.,1960.
14. Соссюр Ф. Избранные труды по языкознанию.
15. Ю.А.Левицкий, Н.В.Боронникова. История лингвистических учений. М.,Высшая школа, 2005.
16. История лингвистических учений. Средневековая Европа. Л., 1985.
17. Г.А.Амиров, Б.А.Ольховников, Ю.В.Рождественский. Очерки по истории лингвистики. М., 1975
18. Климов Г.А. Основы лингвистической компаративистики. М., 1990.
19. Мейе А. Введение в сравнительное изучение индоевропейских языков. М.1938,
20. Мечковская Н. Б. и др. Общее языкознание. Структурная и социальная типология языков: учебное пособие для студентов филологических и лингвистических специальностей.
21. Буранов Дж. Сравнительная типология английского и тюркских языков. Москва, 1986.
22. Сепир Э. Язык. Введение в изучение речи. //Сепир. Э. Избранные труды по языкознанию и культурологии.

23. Гринберг Дж. Некоторые грамматические универсалии, преимущественно касающиеся порядка значимых элементов. Вып. 5. - М., 1970.
24. Джон Лайонз, Лингвистическая семантика, 2003.
25. Crowley T. An Introduction to Historical Linguistics, Oxford, 2000,
26. Dinneen S.J. "General Linguistics", George Town, 2000/1995/
27. <http://www.philology.ru/linguistics1/grinberg-70.htm>)
28. Hawkins J. A. (ed.) Explaining language universals.
29. (<http://lingo.stanford.edu/sag/L204/Hawkins-LgUnivFinal.pdf>)
30. Croft W. Typology and Universals. Cambridge, II edition, 2003
31. <http://lingeru.ru/yazyik-etalon:-optimalnaya-sistematizacziya-universalij-i-gipoteticheskij-invariant-yazyikov-mira>
32. <http://jazykoznanie.ru/649/>
33. http://genhis.philol.msu.ru/printer_48.shtml
34. http://philologos.narod.ru/ling/ref_familytr.htm
35. <http://www.philology.ru/linguistics1/zhurinskaya-90.htm>
36. <http://www.lingvolab.chat.ru/library/royal.htm>.